

ДОСЛІДЖЕННЯ АСОРТИМЕНТУ АНТИМІКОТИКІВ ДЛЯ ЗОВНІШНЬОГО ЗАСТОСУВАННЯ

© О.О. Ващенко, Т.Г. Калинюк, Г.Д. Гасюк

Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького

Резюме: вивчено асортимент зареєстрованих в Україні антимікотиків для зовнішнього застосування станом на 2008 рік, проаналізовано їх пропозиції в оптовому сегменті вітчизняного фармацевтичного ринку. Встановлено, що в даній фармакологічній групі переважають препарати імпортного виробництва, причому домінують однокомпонентні лікарські засоби і зовсім відсутні лікарські форми, призначені спеціально для лікування грибкових уражень нігтів, наприклад, лаки для нігтів.

Ключові слова: мікози, антимікотики (протигрибкові лікарські засоби), місцева терапія мікозів.

Вступ. Однією із актуальних проблем сучасної дерматології, безсумнівно, є грибкові захворювання, частота яких невпинно зростає. За даними ВООЗ, мікози виявляють у 20-25 % жителів планети, тобто кожний четвертий житель Землі страждає від цієї недуги [3, 6]. Захворюваність грибковими інфекціями в останні десятиліття зростає і за рядом нозологічних форм [7].

Такі невтішні тенденції зумовлені низкою об'єктивних причин, з яких слід виділити наступні: широке застосування антибіотиків, цитостатиків, інших хіміотерапевтичних препаратів; збільшення кількості хворих із порушенням імунного статусу (в т.ч. вікова імуносупресія); еволюція патогенних і умовно-патогенних грибів [5, 6, 10]. У нашій країні, крім того, можна виділити ще одну важливу причину – складне економічне становище. Низька платоспроможність більшості населення призводить до того, що необхідні засоби для догляду за шкірою і препарати для лікування та профілактики мікозів стають недоступними [8, 9].

Тривалий перебіг мікозів, схильність до рецидивів, гнійні та алергічні ускладнення, а також спричинена цим втрата працездатності, свідчать про важливість проблеми.

Небезпечним аспектом вказаної групи захворювань є й те, що хворі – джерело поширення даної інфекції, а це позначається на епідеміологічній ситуації країни. Таким чином, проблема має не лише медичний, а й соціально-економічний характер [5].

Одним із пріоритетних завдань Державної програми забезпечення населення України лікарськими засобами на 2004-2010 роки, затвердженої Постановою КМУ №1162 від 25.07.2003 р., є поліпшення здоров'я населення шляхом забезпечення ефективними, безпечними та якісними лікарсь-

кими засобами, а отже, максимальне задоволення потреб споживачів, зокрема, формуванням необхідного асортименту лікарських засобів в аптечних закладах [1]. Тому зростає значення маркетингових досліджень лікарських засобів, призначених для терапії грибкових уражень.

За даними літератури, в Україні проводились маркетингові дослідження антимікотиків. Вивчався асортимент, ціни, попит на препарати даної фармакологічної групи [2, 7, 12, 13]. Попередніми дослідженнями встановлено, що ринок протигрибкових лікарських засобів динамічно розвивається, тому аналіз сучасного арсеналу протигрибкових препаратів залишається актуальним.

Мета даної роботи – вивчення асортиментної та цінової політики антимікотиків для зовнішнього застосування, зареєстрованих в Україні.

Методи дослідження – моніторинг даних літератури, групування та систематизація даних, логічний аналіз.

Результати й обговорення. Протигрибкові засоби як фармакотерапевтична група викликають постійний інтерес. Зважаючи на те, що місцева терапія мікозів є найбільш популярною, нами здійснено аналіз асортименту антимікотиків для зовнішнього застосування, за даними Компендіуму 2008 [4].

Як видно із даних, наведених у таблиці 1, кількість зареєстрованих позицій антимікотиків для зовнішнього застосування становить 91 торгову назву різних доз і фасовок.

Найбільше в Україні зареєстровано препаратів групи азолів (близько 54,94 %), з них засоби на основі клотримазолу становлять близько 40 %, і аліламінів (близько 33 %), з яких 93,3 % – це засоби на основі тербінафіну. Частка засобів груп грізанів, поліенів та інших незначна (1,1, 3,3, 7,69 % відповідно).

Таблиця 1. Асортимент протигрибкових лікарських засобів для зовнішнього застосування, зареєстрованих в Україні

Лікарська форма	Діюча речовина	Торгова назва	Форма випуску	Фірма-виробник	Країна-виробник	
1	2	3	4	5	6	
Розчини для зовнішнього застосування	Біфоназол	Мікоспор	1%, фл. 15 мл	Bayer	Німеччина	
	Клотримазол	Кандід розчин	1%, фл. 15 мл, фл. 20 мл	Glenmark	Індія	
		Клотримазол	1%, фл. 15 мл	Medana Pharma Terpol Group	Польща	
		Клотримазол	1%, фл. 25 мл, фл.-крапельниця 25 мл	Борщагівський ХФЗ	Україна	
	Нафтифін	Екзодерил	1%, фл. 10 мл	Sandoz	Швейцарія	
	Ундециленова кислота	Нітрофунгін нео	фл. 25 мл	Teva	Ізраїль	
	Комбінації	Нітрофунгін	0,25 г/25 мл, фл. 25 мл	Teva	Ізраїль	
Розчини для зовнішнього застосування плівкоутворюючі	Тербінафін	Ламізил Уно	1%, туба 4 г	Novartis Consumer Health S.A.	Швейцарія	
Порошки для приготування розчину для зовн. застосування	Інші препарати	Теобон-дитіомікоцид	фл. 3 г	Інститут біоорганічної хімії та нафтохімії НАН України	Україна	
Порошки для зовн. застосування	Клотримазол	Кандід пудра	1%, фл. 30 г	Glenmark	Індія	
Спреї	Еконазол	Екалін	1%, фл. з мех. розпилювачем 50 г	Jaka 80	Македонія	
	Клотримазол	Канестен	1%, фл. 30 мл	Bayer Healthcare	Німеччина	
	Тербінафін	Ламізил	Ламізон	1%, фл. з пульверизатором 25 г	Novartis Consumer Health S.A.	Швейцарія
		Ламізон	Ламізон	1%, фл. з пульверизатором 25 г	Фармак	Україна
		Мікозил - Стома	Мікозил - Стома	1%, фл. 30 мл і балон 30 мл	Стома	Україна
		Мікофін	Мікофін	1%, фл. 30 мл	Nobel	Туреччина
		Тербоніл	Тербоніл	1%, фл. 30 мл	Bilim Pharmaceuticals	Туреччина
	Ундециленова кислота	Нітрофунгін нео	фл. 30 мл	Teva	Ізраїль	

1	2	3	4	5	6
Гелі	Біфоназол	Біфонал-Здоров'я	1%, туба 15 г	Здоров'я	Україна
	Еконазол	Еконазол	1%, туба 15 г	Червона Зірка	Україна
	Міконазол	Мікогель – МП	2%, туба 15 г	Київмед-препарат	Україна
	Тербінафін	Ламізил Дермгель	1%, туба 5 г, туба 15 г, туба 30 г	Novartis Consumer Health S.A.	Швейцарія
Креми	Біфоназол	Біфунал	1%, туба 30 г	Balkanpharma - Razgrad	Болгарія
		Мікоспор	1%, туба 15 г	Bayer	Німеччина
	Еконазол	Екалін	1%, туба 30 г	Jaka 80	Македонія
		Екодакс	1%, туба 10 г	Unique Pharmaceutical Laboratories	Індія
	Ізоконазол	Травоген	1%, туба 20 г	Bayer	Німеччина
		Травокорт (+дифлукор-толон валерат)	10 мг/г + 1 мг/г, туба 15 г	Bayer	Німеччина
	Кетоконазол	Дермазол	2%, туба 15 г, туба 30 г	Kusum Healthcare	Індія
		Кетодин крем	туба 15 г	Сперко Україна	Україна
		Кетозорал - Дарниця	2%, туба 15 г, туба 30 г	Дарниця	Україна
		Кетоконазол	2%, туба 30 г	ReplekPharm	Македонія
		Кетоконазол-Фітофарм	2%, туба 15 г, туба 25 г	Фітофарм	Україна
		Нізорал крем	2%, туба 15 г	Janssen	Бельгія
	Клотримазол	Кандібене крем	1%, туба 30 г	rathiopharm	Німеччина
		Кандід крем	1%, туба 20 г	Glenmark	Індія
		Канестен	1%, туба 20 г	Bayer, Bayer Healthcare	Німеччина
		Клотримазол	1%, туба 15 г	Elegant India	Індія
		Клотримазол	1%, туба 20 г	GlaxoSmithKline Export	Польща
		Клотримазол Гексал	1%, туба 25 г	Hexal AG	Німеччина
		Кандід-б (+бекламета-зон)	туба 15 г	Glenmark	Індія
Міконазол	Міконазол Дарниця	2%, туба 15 г, туба 30 г	Дарниця	Україна	
	Міконазол	2%, туба 15 г	Elegant India	Індія	
	Міконазол Гексал	2%, туба 25 г	Hexal AG	Німеччина	
Натаміцин	Пімафуцин	2%, туба 30 г	Astellas Pharma Europe	Італія / Нідерланди	
Нафтифін	Екзодерил	1%, туба 15 г	Sandoz	Швейцарія	
Оксиконазол	Міфунгар крем	1%, туба 30 г	Zentiva	Чеська Республіка	

1	2	3	4	5	6	
	Омоконазол	Мікогал	1%, туба 20 г	Teva	Ізраїль	
	Сертаконазол	Залаїн	2%, туба 20 г	Egis	Угорщина	
	Тербінафін	Атіфан крем	10 мг/г, туба 15 г		KRKA	Словенія
		Бінафін	1%, туба 10 г, туба 15 г		Shreya Life Sciences	Індія
		Екзифін крем	1%, туба 10 г		Dr. Reddy's	Індія
		Ламізил	1%, туба 15 г, туба 30 г		Novartis Consumer Health S.A.	Швейцарія
		Ламікон	1%, туба 15 г		Фармак	Україна
		Ламіфаст	1%, туба 15 г, туба 30 г		Pharmacare	Палестина
		Міконорм	1%, туба 15 г		rathiofarm	Німеччина
		Мікофін	1%, туба 15 г,		Nobel	Туреччина
		Тербізил крем	1%, туба 15 г		Gedeon Richter	Угорщина
		Тербін	1%, туба 15 г		Eczacibasi	Туреччина
		Тербінокс	1%, туба 10 г, туба 15 г		Unique Pharmaceutical Laboratories	Індія
		Тербоніл	1%, туба 15 г		Bilim Pharmaceuticals	Туреччина
Фунготек	1%, туба 10 г, контейнер 50 кг ін балк		FDC Ltd	Індія		
		Фунготербін	1%, туба 15 г	Ніжфарм	Російська Федерація	
	Фентіконазол	Ломексин	2%, туба 30 г	Recordati	Італія	
Мазі	Біфоназол	Мікоспор набір (+ сечовина)	мазь 1% (туба з дозатором 10 г), 15 полосок в/пласт., 1 скребок	Bayer	Німеччина	
	Клотримазол	Клотримазол	1%, туба 25 г	Борщагівський ХФЗ	Україна	
		Клотримазол	1%, туба 20 г	Scan Biotech	Індія	
		Клотримазол	1%, туба 20 г	Synmedic	Індія	
		Клотримазол - Фітофарм	1%, туба 15 г, туба 25 г	Фітофарм	Україна	
		Клотрекс (+ гентаміцин)	туба 15 г	Борщагівський ХФЗ	Україна	
		Клотрисал – КМП (+саліцилова кислота)	туба 15 г	Київмед-препарат	Україна	
Міконазол	Мікозолон (+ мазіпредон)	туба 15 г	Gedeon Richter	Угорщина		
	Ністатин	Ністатинова мазь	100000 ОД/г туба 30 г	Белмед-препараты	Республіка Білорусь	
		Ністатинова мазь	100000 ОД/г туба 15 г	Лубнифарм	Україна	

Продовження табл. 1

1	2	3	4	5	6
	Ундециленова кислота	Мікосептин (+ ундециленат цинку)	туба 30 г	Zentiva	Чеська Республіка
		Цинкундан (+ ундециленат цинку + анілід саліцилової кислоти)	туба 15 г, банка 15 г	Галичфарм	Україна
Лініменти	Гризеофульвін	Гризеофульвін	банка 30 г	Борщагівський ХФЗ	Україна

Протигрибкові препарати для зовнішнього застосування в Україні зареєстровані у різних лікарських формах, серед яких переважають антимікотики у вигляді кремів (питома частка їх серед усіх лікарських форм становить 54,94 %) і мазей (15,39 %). Суттєвим позитивним зрушенням є реєстрація антимікотиків у вигляді спреїв, адже ще кілька років тому вони були на ринку зовсім відсутні [11], тепер їх питома частка становить 9,78 %. Розчини для зовнішнього застосування складають 8,79 %, а гелі – 6,59 %. Зовсім мало препаратів (всього по 1,1 %) представлено у вигляді порошків для приготування розчинів для зовнішнього застосування, порошків для зовнішнього застосування (пудр) і лініментів. Якісно нова лікарська форма – розчин для зовнішнього застосування плівкоутворювальний з'явилась на ринку тільки у 2008 році і нині складає 1,1% серед зареєстрованих протигрибкових препаратів для місцевого застосування.

З метою розширення спектра дії і зменшення дозування часто в одній лікарській формі поєднують декілька діючих речовин. В Україні зареєстровано такі комбіновані лікарські засоби: мазь “Мікосептин”, до складу якої входять дві протигрибкові речовини – ундециленова кислота та ундециленат цинку; мазь “Клотрекс”, що містить антимікотик і антибіотик – клотримазол і гентаміцин; мазь “Клотрисал” – КМП поєднує антимікотик та кератолітик – клотримазол і сечовину; мазь “Цинкундан” – ундециленат цинку і анілід саліцилової кислоти; набір для нігтів “Мікоспор” – біконазол та сечовину.

При лікуванні мікозів необхідно враховувати, що гриби, крім ураження шкіри та її придатків, можуть викликати мікотичну сенсibiliзацію, спричиняючи виникнення алергічних реакцій. Тому з метою зменшення явищ запалення і для десенсибілізації до складу протигрибкових препаратів вводять кортикостероїдні гормони [12]. В Україні зареєстровані такі комбіновані з кортикостероїдами антимікотики: крем “Травокорт” (ізоконазол + дифлуртоолону валерат), крем

“Кандід-б” (клотримазол + бетаметазон) і мазь “Мікозолон” (міконазол + мазіпредон).

Таким чином, аналіз асортименту протигрибкових засобів для місцевої терапії мікозів показав, що домінують однокомпонентні препарати (91,21 %), частка комбінованих препаратів (8,79 %) недостатня, тому є необхідність розробки нових комбінованих протигрибкових лікарських засобів.

Антимікотики для зовнішнього застосування, зареєстровані в Україні станом на 2008 р., репрезентовані 45 виробниками, з яких 33 іноземні та 12 вітчизняні фармацевтичні підприємства.

Населення України протигрибковими лікарськими засобами для місцевого застосування забезпечують вітчизняні виробники та виробники із зарубіжних країн: Індії, Німеччини, Туреччини, Польщі, Угорщини, Швейцарії, Бельгії, Болгарії, Ізраїля, Італії, Нідерланд, Македонії, Палестини, Республіки Білорусь, Російської Федерації, Словенії, Чеської Республіки.

Серед вітчизняних фармацевтичних підприємств провідним за кількістю пропозицій є Борщагівський ХФЗ, ФФ “Дарниця” і фірма “Фітофарм”, а серед зарубіжних фірм – Bayer (Німеччина), Glenmark (Індія), Novartis Consumer Health S.A. (Швейцарія), Teva (Ізраїль), Eczacibasi (Туреччина), Unique Pharmaceutical Laboratories (Індія).

На основі проведених нами досліджень встановлено, що серед зареєстрованих антимікотиків для зовнішнього застосування превалюють препарати імпортного виробництва – 74,73 %.

На наступному етапі роботи було вивчено асортимент антимікотиків для зовнішнього застосування, представлений оптовим сегментом вітчизняного ринку. Для цього нами проводився аналіз оптових пропозицій, опублікованих у ціниках журналу “Еженедельник “Аптека”.

Із зареєстрованих протигрибкових засобів для місцевого застосування 21% взагалі відсутні на ринку і близько 74 % – присутні постійно.

У ході аналізу нами було вивчено динаміку середніх цін за упаковку за період січень 2008 –

січень 2009. Для аналізу динаміки визначали ціни за один місяць кожного кварталу, останній квартал року був проаналізований більш детально.

На основі проведених розрахунків встановлено, що за досліджуваний період вартість антимікотиків для зовнішнього застосування зросла на 65,93%.

Якщо розглядати динаміку середніх цін детальніше, вимальовується така картина: в травні 2008 року, порівнянні із січнем 2008 року, ціни зросли на 7,47 %, в серпні відносно січня – на 10,17 %, в листопаді – на 20,98 %, а в грудні – на 54,66 %.

Така невтішна ситуація пояснюється кризовим становищем на світовому економічному ринку в

цілому, тому не дивно, що дана проблема так гостро зачепила і фармацевтичний.

Висновки. Результати проведених досліджень антимікотиків для зовнішнього застосування показали, що дана фармакологічна група представлена, в основному, препаратами імпортного виробництва (74,73 %). Досить незначна частка на ринку вітчизняних антимікотиків. Серед зареєстрованих протигрибкових засобів для місцевої терапії превалюють однокомпонентні препарати (91,21 %), незначний асортимент комбінованих антимікотиків (8,79 %); зовсім відсутні лікарські форми, призначені спеціально для лікування грибкових уражень нігтів, наприклад, лаки для нігтів.

Література

1. Державна програма забезпечення населення України лікарськими засобами на 2004-2010 роки, затверджена постановою КМУ №1162 від 25.07.2003.
2. Демченко В.А. Аналитический обзор фармацевтического рынка противогрибковых лекарственных средств на примере производных азолов / В.А. Демченко // Запорожский медицинский журнал. – 2006. – Т. 35, № 2. – С. 158-168.
3. Коляденко В.Г. Сучасні уявлення про патогенез і лікування мікозів / В.Г. Коляденко, В.В. Короленко // Клиническая иммунология. Аллергология. Инфектология. – 2006. – № 4. – С. 14-19.
4. Компендиум 2008 – лекарственные препараты; под ред. В.Н. Коваленко, А.П. Викторова. – К.: Морион, 2008. – 2270 с.
5. Кутасевич Я.Ф. Микозы стоп / Я.Ф. Кутасевич // Клиническая иммунология. Аллергология. Инфектология. – 2007. – № 6. – С. 23-28.
6. Кутасевич Я.Ф. Новые возможности в лечении грибковых поражений кожи / Я.Ф. Кутасевич, И.А. Маштакова, И.А. Безрученко // Український журнал дерматології, венерології, косметології. – 2008. – № 3. – С. 80-83.
7. Мнушко З.М. Дослідження рівня попиту на проти-

- грибкові лікарські засоби / З.М. Мнушко, І.В. Тіманюк // Вісник фармації. – 2005. – Т. 41, № 1. – С. 57-60.
8. Мнушко З.М. Система забезпечення доступності лікарських засобів / З.М. Мнушко, І.В. Тіманюк // Вісник фармації. – 2007. – Т. 49, № 1. – С. 52-58.
9. Мнушко З.М. Дослідження тенденцій формування споживчих переваг та витрат сім'ї на придбання лікарських засобів в умовах впровадження сімейної медицини / З.М. Мнушко, О.Г. Кабачний, Н.Б. Дрьомова // Ліки України. – 2009. – Т. 129, № 3. – С. 99-102.
10. Монахов С.А. Новые возможности в местной терапии и профилактике микотических поражений кожи / С.А. Монахов // РМЖ. – 2005. – Т. 13, № 5. – С. 237-240.
11. Панфилова А.Л. Аналитический обзор рынка противогрибковых средств в ретроспективе / А.Л. Панфилова // Провізор. – 2002. – № 12. – С. 23-28.
12. Халеева О.Л. Український ринок протимікотичних препаратів для місцевого застосування у фармакотерапії хворих на дерматомікози / О.Л. Халеева // Вісник фармації. – 2007. – Т. 51, № 3. – С. 58-60.
13. Халеева О.Л. Протигрибкові мазі для місцевого лікування дерматомікозів: асортимент, пропозиції, ціни / О.Л. Халеева, С.О. Тихонова // Вісник фармації. – 2007. – Т. 52, № 4. – С. 55-58.

ИССЛЕДОВАНИЕ АССОРТИМЕНТА АНТИМИКОТИКОВ ДЛЯ НАРУЖНОГО ПРИМЕНЕНИЯ

О.О. Ващенко, Т.Г. Калинюк, А.Д. Гасюк

Львовский национальный медицинский университет имени Данила Галицкого

Резюме: изучен ассортимент зарегистрированных в Украине антимикотиков для наружного применения состоянием на 2008 год, проанализировано их предложения на оптовом сегменте отечественного фармацевтического рынка. Установлено, что в данной фармакологической группе преобладают препараты

импортного производства, причем доминируют однокомпонентные препараты, совсем отсутствуют лекарственные формы, которые предназначены специально для лечения грибковых поражений ногтей, например, лаки для ногтей.

Ключевые слова: микозы, антимикотики (противогрибковые лекарственные средства), местная терапия микозов.

INVESTIGATION OF ASSORTMENT OF ANTIMYCOTICS FOR EXTERNAL APPLICATION

O.O. Vashchenko, T.G. Kalynyuk, A.D. Hasyuk

Lviv National Medical University by Danilo Halytsky

Summary: an assortment of the registered preparations for an external application in Ukraine by the state on 2008 has been studied and their suggestions at the wholesale segment of the Ukrainian pharmaceutical market have been analysed. It was ascertained that the import preparations are prevailed in this pharmacological group, the unary preparations are prevailed among them, and there are no drug forms, which are destined specially for the treatment of nail fungal diseases, nail varnishes for example, at all.

Key words: mycoses, antimycotics (antifungal preparations), local therapy of mycoses.

Рекомендована д-м фармац. наук, проф. Б.П. Громовиком

УДК 331.108.2 : 615.1

УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНИМ РОЗВИТКОМ ПРОМИСЛОВИХ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ

© **О.В. Посилкіна, Ю.С. Братішко**

Національний фармацевтичний університет, Харків

Резюме: розкрито питання актуальності побудови на промислових фармацевтичних підприємствах (ФП) системи управління їхнім соціальним розвитком. Визначено поняття резервів соціального розвитку персоналу, соціальної політики підприємства та соціальних послуг, які надають промислові ФП своїм співробітникам. Обґрунтовано методику оцінки резервів соціального розвитку промислових ФП та їхнього впливу на фінансово-господарські результати діяльності ФП.

Ключові слова: резерви соціального розвитку, методи оцінки соціальних резервів, стратегія соціального розвитку, фармацевтичне підприємство.

Вступ. В умовах функціонування фармацевтичних підприємств (ФП), згідно з міжнародними стандартами якості, особливо актуальною є проблема побудови системи управління соціальними резервами (СР) та управління їх соціальним розвитком. Важливу роль за цих умов відіграє створення необхідного рівня соціального забезпечення персоналу. Як свідчить світова практика, створення системи управління соціальним розвитком на підприємствах суттєво впливає на кінцеві результати їхньої діяльності, що набуває особливої актуальності в умо-

вах економічної кризи. Будь-який управлінський процес опирається на аналіз та оцінку резервів. Отже, побудова на вітчизняних ФП сучасної системи управління СР і соціальним розвитком потребує розробки методичних засад їх оцінки.

Методи дослідження. У сучасному науковому обігу ще чітко не сформульовані такі наукові поняття, як резерви соціального розвитку персоналу, соціальна політика ФП та сутність соціальних послуг, які надають ФП своїм співробітникам. Оцінка соціального розвитку персоналу ФП зводиться лише до кількісного визначен-